

Journal	: <i>International Journal Of Tourism And Destination Studies</i>
ISSN	: 2822-6089
Article ID	: 95238
Article Type	: <i>Araştırma Makalesi-Research Article</i>
Corresponding Author	: <i>Aykut ŞİMŞEK</i>
Year	: 2026
Volume	: V
Issue	: II
Page	: 166-176
Arrival Date	: 02.07.2026
Revision Date	: 04.08.2026
Acceptance Date	: 28.08.2026
Published Date	: 20.09.2026
How to Cite This Article	: <i>Şimşek, A. & Çilginoğlu, Ü. (2026). Kastamonu İli Tosya İlçesi Bağcılığının Mevcut Durumunun İncelenmesi ve Yerel Halkın Bağ Turizmine Bakış Açısı. International Journal Of Tourism And Destination Studies (IJOTADS), 5(2), 166-176. DOI: 10.5281/zenodo.21494043</i> IJOTADS is Licensed Under A Creative Commons Attribution - Non-Commercial 4.0 International License.

KASTAMONU İLİ TOSYA İLÇESİ BAĞCILIĞININ MEVCUT DURUMUNUN İNCELENMESİ VE YEREL HALKIN BAĞ TURİZMİNE BAKIŞ AÇISI^{§**}

AN ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF VINEYARD CULTIVATION IN THE TOSYA DISTRICT OF KASTAMONU PROVINCE AND THE LOCAL POPULATION'S PERSPECTIVE ON VINEYARD TOURISM

Aykut ŞİMŞEK

Doçent Doktor, Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, asimsek@kastamonu.edu.tr, Kastamonu/TÜRKİYE. ORCID ID: 0000-0002-3317-2330

Ülkü ÇILGINOĞLU

Uzman, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ulkucilginoglu@gmail.com, Kastamonu/TÜRKİYE. ORCID ID: 0000-0002-9662-439X

ÖZET

Türkiye, Bereketli Hilal Bölgesi'nde bulunduğundan üzümün ve bağ kültürünün binlerce yıldır ev sahipliğini yapmaktadır. Birçok üzüm çeşidi ve farklı lezzetleri ile gerek bağ gerek şarap turizmi açısından oldukça büyük bir potansiyele sahiptir. Özellikle üzüm gen haritasının merkezinde yer alan bu topraklar üzümün ilk atalarını yetiştirmiştir. Kastamonu'nun Tosya ilçesi de verimli arazileri, sahip olduğu üzüm bağları ile tarihte birçok seyyahın gelip geçerken ziyaret ederek bilgiler verdiği önemli bir konuma sahiptir. Tosya'nın konumu ve verimli toprakları nedeniyle başta bağcılık, pirinç ve birçok meyve üretimi yapıldığı, bu alanda oldukça gelişmiş olduğu vurgulanmaktadır. Bu çalışmada da Kastamonu ili Tosya ilçesindeki üzüm bağlarının mevcut durumunun incelenmesi ve yerel halkın bağ turizmine bakış açısının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma amacı doğrultusunda veri toplamak için karma yöntem tercih edilmiştir. Bu kapsamda keşfedici sıralı karma yöntem yaklaşımı kullanılmıştır. İlk olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile Tosya'da yaşayan, geniş alanlarda uzun yıllardır bağcılık yapan üreticilerden veriler toplanmıştır. Daha sonra halkın bağ turizmine bakış açısını belirlemek için de anket uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda Tosya'nın zengin üzüm çeşitliliğinin bağ turizmi için önemli bir potansiyel taşıdığı, yerel halkın da bağ turizmine yönelik bakış açısının büyük ölçüde olumlu olduğu söylenebilir. Katılımcılar bağ turizminin ekonomik katkı sağlayacağı, istihdam olanaklarını artıracığı, bölge turizmini canlandıracağı ve kültürel gelişime destek olacağı görüşünde birleşmektedir. Ancak araştırma sonuçları, bağ turizminin şarap üretimi ve şarap tadımına ilişkin hususlarında toplumsal hassasiyetlerin ortaya çıktığını da göstermektedir.

[§] Bu çalışma, Kastamonu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından KÜ-BAP01/2025-47 sayılı proje kapsamında desteklenmiştir.

^{**} Bu makale için gerekli olan etik kurul izin belgesi Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu 07.05.2025 tarihi ve 5/8 karar/sayı numarası ile alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Bağcılık, Bağ Turizmi, Tosya, Kastamonu.

Jel Kodu: L80, L83, L89.

ABSTRACT

Situated within the Fertile Crescent, Turkey has been home to grape cultivation and vineyard culture for thousands of years. Owing to its rich grape biodiversity and distinctive local varieties, the country possesses considerable potential for vineyard and wine tourism. As one of the primary centers of grape domestication, Anatolia has played a significant role in the historical development of viticulture. Among the regions that have preserved this long-standing viticultural heritage, the Tosya district of Kastamonu Province occupies a prominent place. Throughout history, numerous travelers have documented Tosya's fertile agricultural lands, vineyards, and fruit production, emphasizing the district's favorable geographical location and environmental conditions for viticulture. This study aims to examine the current status of viticulture in the Tosya district of Kastamonu Province and to explore local residents' perceptions of vineyard tourism. To achieve these objectives, a mixed-methods research design was adopted. In this context, an exploratory sequential mixed methods approach was used. In the qualitative phase, semi-structured interviews were conducted with experienced grape growers who have been engaged in viticulture for many years. In the quantitative phase, a questionnaire was administered to local residents to assess their perceptions of vineyard tourism. The findings indicate that Tosya possesses substantial potential for vineyard tourism owing to its rich diversity of local grape varieties, long-established viticultural traditions, and distinctive rural cultural heritage. Furthermore, local residents generally hold positive attitudes toward vineyard tourism, believing that it would contribute to regional economic development, create employment opportunities, strengthen cultural sustainability, and enhance the overall attractiveness of the destination. These findings suggest that vineyard tourism could serve as an effective strategy for supporting sustainable rural development while preserving the district's viticultural heritage. However, research findings also indicate that social sensitivities arise regarding aspects of wine production and wine tasting within the context of vineyard tourism.

Keywords: Tourism, Viticulture, Vineyard Tourism, Tosya, Kastamonu.

Jel Codes: L80, L83, L89.

1. GİRİŞ

Dünyada ve Türkiye’de turizm önemli bir rekabet aracıdır. Özellikle 1950’lerden sonra turizmin hız kazandığı görülmektedir. Bu noktada teknolojinin gelişmesiyle beraber kitlesel iletişim ve ulaşım araçlarındaki artış temel etken olarak gösterilmektedir. Özellikle hava yolu ulaşımının kolaylaşması ve daha ulaşılabilir hale gelmesi seyahat ve turizm faaliyetlerini artırmıştır. Turizm faaliyetlerinin artmasıyla birlikte kitlesel turizme alternatif olarak turizmde çeşitlenmeye gidildiği görülmektedir. Bu çeşitlenmelerden biri de özel ilgi turizmidir. Hayattan keyif almayı, bu alanda harcayacak vakti ve geliri olan insanların daha farklı beklentiler içerisinde olması turizmde çeşitlenmeyi de beraberinde getirmiştir (Kasaroğlu ve ark., 2021). Dünyada ve Türkiye’de bu özel ilgiye kayan turizm çeşitlenmesinde giderek rekabet artmakta ve bu alanda çeşitli çekicilikler yaratılarak tercih edilebilirliği ve bilinirliği artırmak hedeflenmektedir (Yüncü, 2010). Son yıllarda kitlesel turizme alternatif olarak şehrin kalabalığından, hızından yorulan ve daha sakin, huzurlu zaman geçirmeyi hedefleyen bir kitle doğmuştur. Bu amaçla tatil yapmak için yola çıkan turistlerin bu ihtiyaçlarına cevap verebilmek, beklentilerini karşılamak amacıyla turistik çeşitlenme türlerinden biri olan bağ ve şarap turizmi önem kazanmaya başlamıştır (Kasaroğlu ve ark., 2021).

Türkiye, Bereketli Hilal Bölgesi’nde bulunduğu için üzümün ve bağ kültürünün binlerce yıldır ev sahipliğini yapmaktadır. Birçok üzüm çeşidi ve farklı lezzetleri ile gerek bağ gerek şarap turizmi açısından oldukça büyük bir potansiyele sahiptir. Özellikle üzüm gen haritasının merkezinde yer alan bu topraklar üzümün ilk atalarını yetiştirmiştir (Doğan & Güzel, 2020; Gündoğan & Yankı, 2021; Acuner & Keskin, 2022). Daha sonrasında buradan dünyaya yayılan üzüm bağlarını birçok ülke geliştirerek turizm çeşitlenmesinde önemli bir rekabet unsuru olarak kullanmışlardır (Ergenekon, 2011; Türkbek ve ark., 2012; Gündoğan & Yankı, 2021). Türkiye, üzüm bağları açısından oldukça geniş bir çeşitliliğe sahiptir. Bu üzüm bağları ile önemli olan bölgelerden biri de Kastamonu’nun Tosya ilçesidir. Bağ turizmi Türkiye’de gerçekleştirilen akademik çalışmalarda da yerini almıştır. Bu kapsamda sürdürülebilir bağ ve şarap turizmi uygulamaları (Sürer & Keskin, 2023), Tekirdağ özelinde bağ turizmi (Erhan, 2021), Kapadokya bölgesinin bağ turizmi potansiyelinin incelenmesi (Yiğit, 2023), Bozcaada’da bağcılık ve turizm ilişkisi (Demir & Avcıkurt, 2024) üzerine çalışmalar yapılmıştır. Çalışma örneklemi/sahaları incelendiğinde de üzüm ve bağcılık kapsamında öne çıkan bölgeler olduğu görülmektedir. Tosya’ya yönelik olarak ise literatür araştırmaları sonucunda Çelik

(1990) tarafından gerçekleştirilen, Kastamonu ili bağcılığına ve burada yetiştirilen üzüm çeşitlerinin belirlenmesine yönelik bir yüksek lisans tezine rastlanmıştır. Literatür incelendiğinde, Tosya ilçesinde bağcılığın mevcut durumunu bütüncül bir yaklaşımla ele alan ve yerel halkın bağ turizmine yönelik görüşlerini değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum, araştırmancının literatürdeki önemli bir boşluğu doldurma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Çalışmanın, Tosya ilçesindeki bağcılık faaliyetlerinin güncel yapısını ortaya koymasının yanı sıra, yerel halkın bağ turizmine ilişkin farkındalık, tutum ve beklentilerini belirleyerek bölgenin turizm açısından değerlendirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca elde edilecek bulguların, kırsal kalkınma, yerel ekonomik çeşitlilik ve sürdürülebilir turizm planlaması kapsamında ilgili paydaşlara yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir.

1.1. İlgili Alanyazın

1.1.1. Tosya ve Bağ Kültürü

Kastamonu'nun Tosya ilçesi, tarihte birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Gaska, Frig, Hitit, Kimmer, Lidya, Roma, Bizans, Danişment, Selçuklular, Candaroğulları, Osmanlı İmparatorluğu bunlardan birkaçıdır. Tosya, 4 bin senelik bir geçmişe sahip olması, Kuzey Anadolu ticaret ve kültür yolları üzerine bulunması nedeniyle önemli bir merkez olmuştur. Doğusunda Kızılırmak, batısında Bartın Çayı, ortası ise Ilgaz Dağları'ndan çıkarak Kızılırmak Nehri'ne kavuşan Devrez Çayı'nın alüvyonlar ile kapladığı düzlüklere çıkmaktadır (Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2025). Tosya, verimli arazileri, sahip olduğu üzüm bağları ile tarihte birçok seyyahın gelip geçerken ziyaret ederek bilgiler verdiği önemli bir konuma sahiptir (Karasalihoğlu, 2020).

Tosya şehri Osmanlı İmparatorluğu döneminde İpek Yolu üzerinde bulunduğu için ticarete önemli yerlerden biridir (İbret, 2003). Tosya'nın konumu ve verimli toprakları nedeniyle başta bağcılık, pirinç ve birçok meyve üretimi yapıldığı, bu alanda oldukça gelişmiş olduğu, hatta Mısır'a meyve ihraç edildiği vurgulanmaktadır. Bursa-Tebriz arasındaki İpek Yolu Tosya'nın merkezinden geçmektedir. Bu yol güzergahını izleyen birçok seyyah Tosya'nın coğrafi, kültürel, sosyal hayatından bahsetmişlerdir. Tosya bağcılığı ile ilgili Evliya Çelebi (1640), Katip Çelebi (1648) seyahatnamelerinde Tosya'nın bağ ve bahçelerinden, Sestini (1778-1781) bağ, pirinç ve meyvelerinden, Jackson'un (1799) üzüm ve bağlarından, Bozoklu Osman Şakir'in (1810) bağ ve pirinçlerinden, Smith (1834) bağ evlerinden, Saint Martin'in (1852) bağ ve meyvelerinden bahsettiği görülmektedir (Karasalihoğlu, 2020). Tosya'nın bağcılık faaliyetleri bakımından tarihsel olarak böyle bir geçmişe sahip olması ilçenin bağ turizmi kapsamında değerlendirmesine zemin oluşturmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Kastamonu ili Tosya ilçesindeki üzüm bağlarının mevcut durumunun incelenmesi ve yerel halkın bağ turizmine bakış açısının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Tosya'da bulunan üzüm bağlarının özellikleri, yetişen üzüm türleri, üzümlerin değerlendirilme şekilleri araştırılmıştır. Bağcılık faaliyetlerinin bulunduğu bölgelerde üzüm üretimi bağ turizmi için oldukça büyük bir potansiyele sahiptir (Süer & Keskin, 2023). Bağcılık ve turizm ilişkisi de agro turizm kavramı ile birlikte ele alınmaktadır. Agro turizmi, tarımın turizm ile birleştirilmesi şeklinde tanımlamak mümkündür. Agro turizm faaliyetleri gerçekleştiği bölgeye birçok ekonomik, sosyal ve çevresel avantajlar sağlamaktadır (Demir & Avcıkurt, 2024). Ayrıca ilçede gerçekleştirilebilecek bağ turizmine yönelik olarak yerel halkın bakış açısının belirlenmesi de çalışma amaçları arasında yer almaktadır. Bağ turizmi ile şarap turizmi arasındaki ilişki düşünüldüğünde Tosya'nın şarap turizmi potansiyeli de incelenmiş olacaktır.

2.2. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında karma yöntem tercih edilmiştir. Bu kapsamda keşfedici sıralı karma yöntem yaklaşımı kullanılmıştır. Keşfedici sıralı karma yöntem, ilk olarak nitel verilerin toplanmasını, daha sonra nicel araştırma yapılarak genellemenin hedeflendiği iki aşamalı bir

araştırma deseni (Creswell & Creswell, 2018). Bu araştırma deseniyle elde edilen verilerin analizi verilerin yorumlanması ve tartışma kısımlarında birleştirilir (Baki & Gökçek, 2012). Birinci aşamada bağcılığın mevcut durumunun incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme formu, konu ile ilgili mevcut literatürden (Dardeniz ve ark., 2001; Çakır ve ark., 2014; Akkuş & Güneş, 2016; Duran ve ark., 2019) faydalanılarak oluşturulmuştur. Oluşturulan formun son hali gastronomi turizmi, yöresel ürün ve mutfak kültürü gibi konularda çalışmaları bulunan uzman akademisyenlerin görüşleri alınarak verilmiştir. Söz konusu form ile Tosya’da yaşayan, geniş alanlarda uzun yıllardır bağcılık yapan üreticilerden veriler toplanmıştır. Bu kapsamda araştırma örnekleme ulaşabilmek amacıyla uzun yıllardır bağcılık yapan bir üretici anahtar kişi olarak kabul edilmiştir. Söz konusu kişiyle yapılan görüşme sonrasında da örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi tercih edilerek örneklem genişletilmiştir. Örneklem sayısı belirlenirken de teorik doygunluğun oluşması temel alınmıştır. Yani görüşmeler sürecinde yeni bilgi ortaya çıkmadığında ya da veriler tekrar etmeye başladığında söz konusu doygunluğa ulaşılabileceği (Creswell, 2017; Baltacı, 2019) varsayılmıştır. Bu kapsamda toplamda yedi katılımcı ile görüşmeler yapılmıştır. Veri toplamanın ikinci aşamasında da halkın bağ turizmine ve şarap turizmine yönelik bakış açılarının tespit edilmesi amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden olan anket formu tercih edilmiştir. Soydaş & Gürler’in (2019) çalışmasında kullandıkları anket formu ile veriler toplanmıştır. Tosya’da 2024 yılı verilerine göre yaklaşık 40 bin kişi yaşamaktadır (TÜİK, 2024). Bu veriden hareketle tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile yerel halktan en az 381 katılımcıya (Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2014) anket uygulanmak istenmiştir. Bu kapsamda toplamda 400 anket dağıtılmış, eksik doldurulmuş olan anketler kapsam dışı bırakılarak 370 anket analiz edilmiştir. Araştırma verileri Mart-Mayıs 2026 tarihleri aralığında toplanmıştır. Bu makale için gerekli olan etik kurul izin belgesi Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu 07.05.2025 tarihi ve 5/8 karar/sayı numarası ile alınmıştır.

2.3. Araştırma Verilerinin Analizi

Veri analiz sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yapılmıştır. Bu kapsamda katılımcıların verdikleri yanıtlar derinlemesine incelenmiş, sınıflandırmalar yapılmış ve doğrudan katılımcı yanıtlarına yer verilmiştir. Anket tekniği ile elde edilen verilerde de ifadelerle ilişkin frekans ve ortalama değerler SPSS programı aracılığı ile bilgisayar ortamında analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Üzüm Bağlarının Mevcut Durumuna İlişkin Bulgular

Tosya’daki üzüm bağlarının mevcut durumunun belirlenmesi amacıyla yapılan yarı yapılandırılmış mülakat kapsamında yer alan katılımcılara ait demografik veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Veriler

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu
K1	38-40	Erkek	Lisans
K2	60-70	Erkek	Lise
K3	42	Erkek	Lise
K4	70	Kadın	Ortaokul
K5	40-45	Erkek	Lisans
K6	45	Erkek	Lisans
K7	30-40	Erkek	Lise

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların 1’inin kadın, 6’sının ise erkek olduğu görülmektedir. Eğitim profilleri değişiklik göstermekle birlikte ortaokul, lise ve lisans mezunlarından oluşmaktadır. Ayrıca katılımcıların genel olarak orta ve ileri yaş grubunda (30-70 yaş arası) yoğunlaştığı görülmektedir. Tosya’nın üzüm çeşitliliği ve üzümlerin karakteristik özelliklerine ilişkin katılımcı cevapları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Tosya'nın Üzüm Çeşitliliği ve Karakteristik Özellikleri

Üzüm Türü	Tanımlanan Özellikleri
Kahta Üzümü	İnce, uzun, sarı renkli, hoş ve tatlı bir tada sahiptir. Eskiden en değerli şarapların bu üzümünden üretildiği belirtilmektedir.
Şam Üzümü	Mayhoş bir tadı vardır, şeker hastaları tarafından tercih edilir. En önemli özelliği ahşap evlerde iplere asılarak tüm yıl boyunca tazeliğini kaybetmeden saklanabilmesidir.
Kadın Parmağı	İri iri ve siyah renkli bir üzümdür; şeker oranı yüksektir. Yaprığı çok dilimli olduğundan sarma için pek tercih edilmez, sirkesi ise morumsu bir renk alır.
Tilki Kuyruğu	Bir salkımı iki karışı geçecek kadar büyüktür ve oldukça verimlidir. Beyaz çeşitleri de bulunmaktadır.
Bandırma Üzümü	Yuvarlak, iri ve "kütür kütür" dokusuyla bilinen, meraklıları tarafından çok sevilen bir türdür.
Diğer Türler	Çavuş, Kömüş Memesi, Kedi Kuyruğu, Horoz Karası, Mercan, Sultaniye, Müşküle, Kabarcık, İzmir Üzümü ve Sarı Gevrek

Tablo 2 incelendiğinde Tosya'nın "ata yadigarı" olarak nitelendirilen son derece zengin ve orijinal bir üzüm çeşitliliğine sahip olduğu görülmektedir. Bu durum özellikle coğrafi kimlik, yerel gastronomi, bağ rotaları, yerel ürün markalaşması açısından önemli bir avantajdır. Bağ ürünlerinin değerlendirme şekillerine bakıldığında da katılımcıların üzümü genellikle aşağıdaki şekillerde değerlendirdiği görülmektedir:

- *Yaprak ticareti:* Ekonomik kaygılar ve şarap üretiminin bitmesi nedeniyle, asma yaprağı maddi açıdan en çok rağbet gören ana gelir kaynağı haline gelmiştir.
- *Geleneksel ürünler:* Üzümler en çok pekmez, ağda (pekmezin çok koyu ve yapımı zor bir türü), sıra, sirke, cevizli sucuk ve köhter (pestil) yapımında kullanılmaktadır.
- *Kişisel tüketim:* Şarap üretimi günümüzde sadece çok az sayıda kişi tarafından, yalnızca kendi tüketecekleri kadar amatör ölçekte yapılmaktadır.

Katılımcıların üzüm değerlendirme şekilleri hakkında ayrıntılı bilgiler vermesi, geleneksel bağ kültürünün tamamen unutulmadığını göstermektedir. K5 kodlu katılımcının "eski evlerin depolarında mutlaka mahzen olurdu" şeklinde ifadesi Tosya'da bağcılık kültürünün yalnızca tarımsal değil, aynı zamanda mimari ve sosyal yaşamın parçası olduğunu da işaret etmektedir. Ayrıca katılımcıların "yaz aylarında bağ evlerine taşınması, bağlarda toplu üretim yapılması, misafire üzüm ikram edilmesi" gibi ifadeleri bu durumu desteklemektedir. Bu durumun bağ turizmi açısından çok güçlü bir avantaj olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü kültürel temas, deneyim ve otantiklik turistler için oldukça önemlidir.

Katılımcıların şarap turizmine yönelik olarak vermiş oldukları yanıtlar şarap kültürünün büyük ölçüde kaybolduğunu göstermektedir. Özellikle K7 kodlu katılımcının ".....şarap üretiminin en az üç nesil öncesinde bırakıldığı söylersem yanlış olmaz" ifadesi söz konusu durumu destekler niteliktedir. Ancak geçmiş deneyimlere dayanarak en kaliteli şarapların Kahta, Şam, Çavuş, Kadın Parmağı ve Kara Üzüm'den elde edildiği belirtilmiştir. Ayrıca katılımcılar bağların satıldığını, inşaatlaşmanın arttığını ve bağcılıkla ilgilenen nüfusun yaşlandığını özellikle vurgulamışlardır. Bu durumundan hareketle Tosya bağcılığının sürdürülebilirlik açısından tehdit altında olduğunu söylemek mümkündür.

3.2. Yerel Halkın Bağ Turizmine Bakış Açısına Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında yer alan 370 katılımcıya ait demografik veriler Tablo 3'te yer almaktadır. Tablo 3'e göre araştırmaya katılan bireylerin demografik özellikleri incelendiğinde katılımcıların %45,9'unun kadın, %54,1'inin ise erkek olduğu görülmektedir. Medeni durum açısından değerlendirildiğinde katılımcıların %43,8'i bekâr, %56,2'si evlidir. Yaş dağılımına bakıldığında katılımcıların %26,8'i 18-24 yaş aralığında, %18,9'u 25-34 yaş aralığında, %27,8'i 35-44 yaş aralığında ve %26,5'i 45-54 yaş aralığında yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Veriler

Değişken	n	%	Değişken	n	%
Cinsiyet			Medeni Durum		
Kadın	170	45,9	Bekar	162	43,8
Erkek	200	54,1	Evli	208	56,2
Yaş			Meslek		
18-24	99	26,8	İşçi	125	33,8
25-34	70	18,9	Memur	67	18,1
35-44	103	27,8	Esnaf	95	25,7
45-54	98	26,5	Çiftçi	83	22,4
Eğitim Durumu			Gelir		
İlköğretim	45	12,2	Asgari ücret ve altı	120	32,4
Lise	143	38,6	28.075-50.000 TL	165	44,6
Ön Lisans	84	22,7	50.001-80.000 TL	85	23
Lisans	98	26,5			

Eğitim durumları incelendiğinde katılımcıların %12,2'sinin ilköğretim mezunu, %38,6'sının lise mezunu, %22,7'sinin ön lisans mezunu ve %26,5'inin lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Meslek grupları açısından katılımcıların %33,8'i işçi, %18,1'i memur, %25,7'si esnaf ve %22,4'ü çiftçidir. Gelir durumuna göre ise katılımcıların %32,4'ünün asgari ücret ve altı gelire sahip olduğu, %44,6'sının 28.075-50.000 TL arasında gelir elde ettiği ve %23'ünün 50.001-80.000 TL arasında gelire sahip olduğu tespit edilmiştir. Tablo 4'de de katılımcıların bağ turizmine yönelik ölçek ifadelerine ilişkin vermiş olduklarına yanıtlara ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 4. Bağ Turizmine İlişkin Katılımcı Görüşleri

İfadeler	1	2	3	4	5	6	$\bar{X}$
Bağ turizmi tarihi yapıların korunmasına destek olur.	-	19,2	20,5	32,7	27,6	-	3,69
Bağ turizmi kültürel gelişmeye katkıda bulunur.	-	19,2	-	6,5	55,1	19,2	4,55
Bağ turizmi yerel halka sosyal etkileşim fırsatı yaratır.	-	-	19,7	25,7	48,4	6,2	4,41
Bağ turizmi gelecek nesiller için çevre kalitesini iyileştirir.	5,9	-	-	41,4	33,8	18,9	4,54
Bağ turizmi çevre bilincini artırır.	5,9	-	13,5	13,5	48,1	18,9	4,55
Bağ turizmi çevrenin korunması ve gelişimini destekler.	13,2	19,5	-	27,3	33,8	6,2	3,68
Bağ turizmi çevre kirliliğini artırır.	73,5	13,2	-	-	7	6,2	1,72
Bağ turizmi trafik ve kalabalıklaşma gibi sorunlar yaratır.	67	19,5	7	6,5	-	-	1,53
Bağ turizmi yerli halk arasında ekonomik kazanç eşitsizliği yaratır.	54,6	45,4	-	-	-	-	1,45
Bağ turizmi bölgede hayat pahalılığına sebep olur.	48,4	25,4	-	7	6,5	12,7	2,36
Bağ turizmi bölge halkı ekonomisine katkıda bulunur.	12,7	19,7	6,5	13	41,1	7	3,71
Bağ turizmi için yatırım yapılmalıdır.	-	13,2	20,5	33,2	20	13	3,99
Bağ turizmi bölgede istihdam olanağını artırır.	-	-	33	27,6	13	26,5	4,33
Bağ turizmi bölgenin turizmini canlandırır.	5,9	-	13,2	34,1	33,2	13,5	4,29
Bağ turizmi için yeni üzüm bağları kurulmalıdır.	7	-	13,2	39,5	27,6	12,7	4,19
Bağ turizmi için turistlere yönelik şarap tadım yerleri yapılmalıdır.	7	33	12,7	26,8	-	20,5	3,41
Bağ turizmi ahlaki değerlerin bozulmasına sebep olur.	72,7	13,2	-	6,5	-	7,6	1,71
Bağ turizmi bölge halkında özentiyi ve kültürel yozlaşmaya sebep olur.	33,8	32,4	6,2	6,5	7	14,1	2,63
Bağ turizmi için şarap tadım yeri yozlaşmaya sebep olur.	20,5	33	-	12,4	13,2	20,8	3,27
Bağ turizmi için şaraplık üzüm bağı örf ve adete ters düşer.	13,8	19,7	7	19,2	20	20,3	3,73

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Ne katılıyorum/Ne katılmıyorum, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum, 6: Fikrim Yok

Tablo 4'te yer alan katılımcı görüşleri incelendiğinde, bağ turizmine yönelik algının genel olarak olumlu olduğu görülmektedir. Özellikle ekonomik, kültürel ve çevresel katkılara ilişkin ifadeler yüksek düzeyde katılım sağlanmıştır. Özellikle “bağ turizmi kültürel gelişmeye katkıda bulunur” ($\bar{X}=4,55$), “çevre bilincini artırır” ($\bar{X}=4,55$), “gelecek nesiller için çevre kalitesini iyileştirir” ($\bar{X}=4,54$) ve “yerel halka sosyal etkileşim fırsatı yaratır” ($\bar{X}=4,41$) ifadeleri en yüksek katılım alan görüşler arasında yer almıştır. Ayrıca katılımcılar, bağ turizminin bölge ekonomisine katkı sağlayacağı, istihdamı artıracığı ve bölge turizmini canlandıracağı görüşüne de büyük ölçüde katılmıştır.

Olumsuz ifadelerde ise katılımcıların büyük kısmı bağ turizminin çevre kirliliği yaratacağı ($\bar{X}=1,72$), trafik ve kalabalıklaşmaya neden olacağı ($\bar{X}=1,53$), ekonomik eşitsizlik oluşturacağı ($\bar{X}=1,45$) ve ahlaki değerleri bozacağı ($\bar{X}=1,71$) görüşlerine katılmamıştır. Bu durum, yerel halkın bağ turizmini genel olarak faydalı ve sürdürülebilir bir turizm türü olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte, şarap tadım yerleri ve şaraplık üzüm bağlarına ilişkin ifadelerde görüşlerin daha

dengeli dağıldığı görülmüştür. Bu sonuç, bağ turizminin şarap temelli uygulamalarında kültürel ve geleneksel hassasiyetlerin etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

4. SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Kastamonu ili Tosya ilçesindeki üzüm bağlarının mevcut durumunun incelenmesi ve yerel halkın bağ turizmine bakış açısının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma amacı doğrultusunda karma yöntem kullanılarak veriler toplanmıştır. Bu kapsamda yarı yapılandırılmış mülakat ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve yöre halkı ile anket yapılmıştır. Görüşme bulguları genel olarak değerlendirildiğinde Tosya’da bağcılık kültürünün geçmişten günümüze kadar belirli ölçüde varlığını sürdürdüğü ve bölgenin önemli bir üzüm çeşitliliğine sahip olduğu görülmektedir. Özellikle Kahta, Şam, Çavuş, Kadın Parmağı, Tilki Kuyruğu ve Kömüş Memesi gibi yerel üzüm türlerinin hâlen yetiştiriliyor olması, ilçenin bağcılık açısından özgün bir tarımsal mirasa sahip olduğunu göstermektedir. Demir ve Avcıkurt (2024) çalışmasında sahip olunan güçlü bağcılık kültürünün turistler için önemli bir çekicilik faktörü olduğunu, turizmi olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde uluslararası literatürde de (Carlsen, 2004; Cohen & Ben-Nun, 2009; Santos ve ark., 2023) bağcılık kültürünün turistik destinasyonların gelişiminde önemli olduğu vurgulanmaktadır. Görüşmeler, geçmiş dönemlerde Tosya’da ev tipi ve küçük ölçekli şarap üretiminin bilindiğini ve uygulandığını ortaya koyarken, günümüzde ekonomik nedenler, kentleşme ve üretim alışkanlıklarının değişmesi sonucunda şarap üretiminin büyük ölçüde terk edildiğini göstermektedir. Buna rağmen bağ yaşamının, bağ evlerinin, geleneksel üretim pratiklerinin ve üzüme dayalı ürün çeşitliliğinin toplumsal yaşam içerisinde önemini koruduğu anlaşılmaktadır. Ancak araştırma bulguları bağcılık faaliyetlerinin günümüzde giderek azaldığını da göstermektedir. Benzer durumu Uyak ve arkadaşları (2011) da çalışmalarında belirtmişlerdir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu, Tosya’nın sahip olduğu doğal çevre, kırsal yaşam kültürü, üzüm bağları ve yerel gastronomik değerlerin bağ turizmi açısından önemli bir çekicilik oluşturabileceğini ifade etmiştir. Ancak mevcut potansiyelin turizme kazandırılabilmesi için tanıtım faaliyetlerinin artırılması, festival ve bağ rotası çalışmalarının geliştirilmesi, yerel üreticilerin desteklenmesi ve geleneksel bağ kültürünün sürdürülebilir şekilde korunmasına yönelik planlamaların yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bağ kültürünün gelecek nesillere aktarılması için bağ turizminin etkili yöntemlerden biri (Hall ve ark., 2000; Erhan, 2021; Di Ciaccio ve ark., 2026) olduğunu söylemek mümkündür. Çevre bilincine sahip turistlerin sayısının artması, küresel ısınma, iklim değişikliği ile birlikte sürdürülebilir bağ turizmi faaliyetleri küresel anlamda büyük önem taşımaktadır (Süer & Keskin, 2023).

Anket bulguları genel olarak değerlendirildiğinde de yerel halkın bağ turizmine yönelik bakış açısının büyük ölçüde olumlu olduğu söylenebilir. Katılımcılar bağ turizminin ekonomik katkı sağlayacağı, istihdam olanaklarını artıracığı, bölge turizmini canlandıracağı ve kültürel gelişime destek olacağı görüşünde birleşmektedir. Bu sonuçlar, bağ turizminin kırsal kalkınmayı destekleyen, yerel ekonomiyi güçlendiren ve kültürel mirasın sürdürülebilirliğine katkı sağlayan bir turizm türü olduğunu ortaya koyan uluslararası literatürle (Hall ve ark., 2000; Carlsen, 2004; Getz & Brown, 2006; Byrd ve ark., 2009; Alonso & Liu, 2012) paralellik göstermektedir. Ayrıca çevre bilinci, çevrenin korunması ve sosyal etkileşim gibi sosyal ve çevresel ifadelerde de olumlu algıların baskın olduğu görülmektedir. Turistlerin üzüm hasat dönemlerinde Tosya’da konaklamalarını sağlamak için bağ turizmi etkin bir şekilde kullanılabilir (Yiğit, 2023). Tosya’nın gastronomi turizmi potansiyeli sadece Tosya pirinci ile sınırlı olmayıp ilçenin sahip olduğu bağcılık kültürü, üzüme dayalı geleneksel üretim alışkanlıkları birlikte değerlendirildiğinde çok boyutlu bir gastronomik destinasyon kimliği oluşturulabilir.

Bunun yanında bağ turizminin çevre kirliliği, trafik yoğunluğu, ekonomik eşitsizlik, hayat pahalılığı veya ahlaki yozlaşma gibi olumsuz etkiler yaratacağı düşüncesi düşük düzeydedir. Bu durum, yerel halkın bağ turizmini sürdürülebilir ve fayda sağlayıcı bir turizm türü olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Ancak araştırma sonuçları, bağ turizminin şarap üretimi ve şarap tadımıyla ilişkili ifadelerde toplumsal hassasiyetlerin ortaya çıktığını da göstermektedir. Özellikle şarap tadım alanları

ve şaraplık üzüm bağlarına ilişkin ifadelerde katılımcı görüşlerinin daha bölünmüş olduğu görülmektedir. Bu durum, bölgenin kültürel yapısı, geleneksel değerleri ve toplumsal normlarının bağ turizmine yönelik algıyı etkileyebildiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, araştırma kapsamında yerel halkın bağ turizmine yönelik genel yaklaşımının destekleyici olduğu; ancak turizmin şarap temelli uygulamalarında kültürel hassasiyetlerin dikkate alınmasının önemli olduğu söylenebilir.

Gelecekteki Akademik Çalışmalara Yönelik Öneriler

Geçmişte var olduğu ifade edilen bağ ve şarap kültürünün sözlü tarih çalışmaları aracılığıyla yaşlı nüfustan derlenmesi, kültürel mirasın korunması açısından önem taşımaktadır. Bölgedeki bağ evleri, geleneksel üretim yöntemleri ve kırsal yaşam pratikleri üzerine disiplinlerarası araştırmalar yürütülmesi; bağ turizmi, gastronomi turizmi ve agro-turizm alanlarında yeni akademik çalışmaların geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu araştırma yalnızca belirli bir ilçede yaşayan yerel halkın görüşlerini kapsamaktadır. Gelecek çalışmalarda farklı bölgelerde yaşayan yerel halkların bağ turizmine yönelik bakış açıları karşılaştırmalı olarak incelenebilir. Böylece bölgesel kültürel farklılıkların bağ turizmi algısına etkisi ortaya konabilir. Yerel halkın bağ turizmine yönelik tutumlarını etkileyen yaş, eğitim düzeyi, gelir durumu ve meslek gibi demografik değişkenler arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığı istatistiksel analizlerle incelenebilir. Araştırma bulgularında özellikle şarap tadımı ve şaraplık üzüm üretimine yönelik kültürel hassasiyetlerin bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle gelecekteki çalışmalarda bağ turizmi ile kültürel değerler, dini hassasiyetler ve toplumsal normlar arasındaki ilişki daha ayrıntılı ele alınabilir.

Bağ Turizmi Sektörüne Yönelik Öneriler

Tosya'nın bağ turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi amacıyla öncelikle mevcut bağ alanlarının korunmasına yönelik yerel politikalar geliştirilmesi gerekmektedir. Bağcılıkla uğraşan üreticilerin desteklenmesi, genç nüfusun bağcılığa yönlendirilmesi ve yerel üzüm üretiminin ekonomik açıdan teşvik edilmesi bu süreçte önem taşımaktadır. İlçede bağ bozumu festivalleri, üzüm şenlikleri ve yöresel gastronomi etkinlikleri düzenlenerek bölgenin tanıtımı güçlendirilebilir. Yerel halkın bağ turizmine yönelik olumlu yaklaşımı dikkate alınarak bölgede bağ turizmi yatırımları desteklenmeli ve sürdürülebilir turizm politikaları geliştirilmelidir. Bölgedeki bağ turizmi faaliyetlerinde yerel halkın aktif katılımı sağlanmalıdır. Yerel üreticiler, kadın girişimciler ve küçük işletmeler sürece dahil edilerek ekonomik faydanın tabana yayılması desteklenebilir.

Bağ turizmi kapsamında yalnızca şarap odaklı faaliyetler yerine üzüm hasadı etkinlikleri, yöresel gastronomi deneyimleri, bağ gezileri, geleneksel üretim uygulamaları ve kültürel festivaller gibi alternatif etkinlikler geliştirilmelidir. Bu yaklaşım, kültürel hassasiyetlerin azaltılmasına katkı sağlayabilir. Yerel halkta ortaya çıkabilecek kültürel kaygıları azaltmak amacıyla bağ turizmi faaliyetleri toplumun değerleri ve geleneksel yapısı dikkate alınarak planlanmalıdır. Bölgenin tanıtımında bağ turizmi; kültürel miras, kırsal yaşam, gastronomi ve doğa turizmi ile bütünleşik şekilde pazarlanmalıdır. Böylece destinasyonun turistik çekiciliği artırılabilir. Yerel yönetimler, üniversiteler ve turizm işletmeleri arasında iş birliği sağlanarak bağ turizmine yönelik eğitimler, çalıştaylar ve farkındalık programları düzenlenmelidir. Bu sayede hem hizmet kalitesi artırılabilir hem de yerel halkın bilinç düzeyi geliştirilebilir. Bölgenin özgün üzüm çeşitleri ve yerel ürünleri ön plana çıkarılarak coğrafi işaretleme ve marka çalışmaları yapılabilir. Böylece bölgenin rekabet gücü artırılabilir.

Destek Bilgisi: Kastamonu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından nakdi destek alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarların ilgili çalışmalardan herhangi bir çıkar çatışması veya kazancı yoktur.

Yazar Katkı Oranı: Yazar listesinde yer alan yazarların veya araştırmacıların çalışmaya katkı düzeyleri eşit orandadır.

Etik Onayı: Çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) veya

araştırmacı(lar) beyan etmelidirler. Aksi bir durumun tespiti halinde **International Journal Of Tourism And Destination Studies** hiçbir sorumluluğu üstlenmemektedir ve sürece ilişkin hukuki sorumluluklar ve yaptırımlar çalışmanın yazarlarına aittir. Yazarlar tarafından çalışmanın tüm hazırlık süreçlerinde etik kurallara uyulmuştur.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışmada kullanılmış olan verilerin toplanabilmesi için gerekli olan etik kurul izin belgesi Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu 07.05.2025 tarihi ve 5/8 karar/sayı numarası ile alınmıştır.

5. KAYNAKÇA

- Acuner, E. & Keskin, C. (2022).** Gastronomi Turizmi Kapsamında Lezzetin İzinde Kokulu Üzüm. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), 255-271.
- Akkuş, O. & Güneş, G. (2016).** Mersin-Aydıncık İlçesi ve Çevresinin Kültür Turizmi Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(2), 73-98.
- Alonso, A. D. & Liu, Y. (2012).** Visitor Centers, Collaboration and the Role of Local Food and Beverage as Regional Tourism Development Tools. British Food Journal, 114(12), 1811–1825.
- Baki, A. & Gökçek, T. (2012).** Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 11(42), 1-21.
- Baltacı, A. (2019).** Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 368-388.
- Byrd, E. T., Bosley, H. E. & Dronberger, M. G. (2009).** Comparisons of Stakeholder Perceptions of Tourism Impacts in Rural Eastern North Carolina. Tourism Management, 30(5), 693–703.
- Çakır, A., Karakaya, E. & Kuzu, K. (2014).** Diyarbakır İli Eğil İlçesi Bağcılığının Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi, 1(4), 490-500.
- Carlsen, J. (2004).** A Review of Global Wine Tourism Research. Journal of Wine Research, 15(1), 5–13.
- Çelik, H. (1990).** Kastamonu İli Bağcılığı ve Burada Yetiştirilen Bazı Üzüm Çeşitlerinin Ampelografik Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Cohen, E. & Ben-Nun, L. (2009).** The Important Dimensions of Wine Tourism Experience from Potential Visitors' Perception. Tourism and Hospitality Research, 9(1), 20-31.
- Creswell, J. W. (2017).** Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları. (Çev.: Demir, S. B.). 3. Baskı. Ankara: Eğiten Kitap Yayınevi.
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2018).** Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches. (5. Edition). SAGE Publications.
- Dardeniz, A., Kaynaş, K. & Ateş, F. (2001).** Çanakkale İli Bağcılığının Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Bahçe, 30(1), 25,35.
- Demir, B. & Avcıkurt, C. (2024).** Bağcılık ve Turizm İlişkisi: Bozcaada Örneği. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 21(2), 253-270.
- Di Ciaccio, F., Fiorini, L. & Tucci, G. (2026).** Methodologies and Strategies for Cultural Heritage Protection and Conservation Against Climate Changes, Natural and Anthropic Risks. Springer Nature.
- Doğan, A. & Güzel, D. U. (2020).** Amur Üzümlü (Vitis Amurensis Rupr.) Yetiştiriciliğinde CBS Teknikleri Kullanılarak Mekânsal Karar Destek Sistemi (MKDS) Geliştirilmesinde Erciş-Van (Türkiye) Örneği. Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences,

7(13), 227-243.

- Duran, E., Eryücel, Ö. & Özcan, Z. (2019).** Şarap Üretimi ve Tüketiminin Türkiye Turizmindeki Yeri: Kadim Anadolu Bağ Rotası Başlangıç Noktası Olarak Çanakkale Örneği. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 8(1), 70-83.
- Ergenekon, Ş. (2011).** Türk Şarapları. İstanbul: İkon Matbaacılık.
- Erhan, K. (2021).** Tekirdağ İlinde Bağcılık ve Bağ Turizmi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 26(45), 125-138.
- Getz, D. & Brown, G. (2006).** Critical Success Factors for Wine Tourism Regions: A Demand Analysis. *Tourism Management*, 27(1), 146-158.
- Gündoğan, G. & Yankı, M. (2021).** Türkiye Önoturizm Rehberi. İstanbul: Melisa Matbaacılık.
- Hall, C. M., Sharples, L., Cambourne, B. & Macionis, N. (Eds.). (2000).** Wine Tourism Around the World: Development, Management and Markets. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- İbret, B. (2003).** Tarihi İpek Yolu Üzerindeki Bir Anadolu Şehri Tosya (Kuruluşu ve Gelişmesi). *Marmara Coğrafya Dergisi*, (8).
- Karasalihoğlu, M. (2020).** Seyahatnameler Işığında Tosya. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 179-201.
- Kasaroğlu, K., Akdeniz, A., Toktaş, Y., Eris, T. & Kömürcü, S. (2021).** Ulusal Alanyazında Şarap Turizminin Değerlendirilmesi ve Türkiye Şarap Turizminde Yeni Bir Ürün Olarak Bağ Rotaları: Urla Bağ Yolu Örnek Olay İncelemesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(12), 172-194.
- Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2025).** Tosya. Erişim Adresi: <https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-63826/tosya.html>, E.T.: 02.03.2025.
- Santos, V., Dias, A., Ramos, P., Madeira, A. & Sousa, B. (2023).** Mapping the Wine Visit Experience for Tourist Excitement and Cultural Experience. *Annals of Leisure Research*, 26(4), 567-583.
- Soydaş, M. E. & Gürler, M. (2019).** Şarap Turizmine Yerel Halkın Bakış Açısı: Hatay Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(3), 2274-2293.
- Süer, S. & Keskin, N. (2023).** Sürdürülebilir Bağ ve Şarap Turizmi Uygulamaları. *Bahçe*, 52(Özel Sayı 1), 258-268.
- Türkben, C., Gül, F. & Uzar, Y. (2012).** Türkiye'de Bağcılığın Tarım Turizmi (Agro-Turizm) İçinde Yeri ve Önemi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 47-50.
- Uyak, C., Doğan, A. & Kazankaya, A. (2011).** Siirt İli Bağcılığının Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Yüzüncü Yıl University Journal of Agricultural Sciences*, 21(3), 225-234.
- Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü. (2025).** Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanteri. Erişim Adresi: <https://yakegm.ktb.gov.tr/TR-344757/somut-olmayan-kulturel-miras-turkiye-ulusal-envanteri.html>, E.T.: 26.03.2025.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2014).** SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yiğit, S. (2023).** Kapadokya Bölgesinin Bağ Turizmi Potansiyelinin SWOT Analiziyle Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism Research Institute*, 4(1), 29-37.
- Yüncü, H. R. (2010).** Şarap Turizmi Bölgelerinin Rekabet Edebilirliğine Yönelik Bir Model Önerisi: Kapadokya Örneği. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

6. EXTENDED ABSTRACT

Located in the Fertile Crescent region, Turkey has been home to grapes and vineyard culture for thousands of years. With its many grape varieties and diverse flavors, it possesses significant potential for both vineyard and wine tourism. These lands, particularly situated at the center of the grape genetic map, cultivated the earliest ancestors of the grape. Subsequently, vineyards spread from here to the world, and many countries have developed them, using them as a significant competitive element in tourism diversification. Turkey boasts a wide variety of vineyards. One of the important regions in terms of these vineyards is the Tosya district of Kastamonu. It is emphasized that Tosya, due to its location and fertile soil, is highly developed in viticulture, rice production, and the production of many fruits, even exporting fruit to Egypt. Tosya's historical background in viticulture provides a foundation for its development within the scope of vineyard tourism. This study aims to examine the current state of vineyards in Tosya district of Kastamonu province and to determine the local population's perspective on vineyard tourism. In this context, the characteristics of the vineyards in Tosya, the types of grapes grown, and the methods of grape processing have been investigated. Furthermore, determining the local population's perspective on potential vineyard tourism in the district is among the study's objectives. Considering the relationship between vineyard tourism and wine tourism, Tosya's wine tourism potential will also be examined. A mixed-methods approach was used to collect research data. In the first stage, a semi-structured interview technique, a qualitative research method, was used to examine the current state of viticulture. In the second stage of data collection, a survey form, a quantitative research method, was used to determine the public's perspectives on vineyard tourism and wine tourism. A total of 400 surveys were distributed; incomplete surveys were excluded, and 370 surveys were analyzed. Research data were collected between March and May 2026. Descriptive analysis was used for the data obtained through the semi-structured interview technique. In this process, the participants' responses were examined in depth, classifications were made, and the participants' responses were presented directly. For the data obtained through the survey technique, the frequency and mean values of the statements were analyzed using the SPSS program. When the interview findings are evaluated generally, it is seen that viticulture culture in Tosya has survived to a certain extent from the past to the present, and the region has a significant variety of grapes. The fact that local grape varieties such as Kahta, Şam, Çavuş, Kadın Parmağı, Tilki Kuyruğu, and Kömüş Memesi are still cultivated shows that the district has a unique agricultural heritage in terms of viticulture. While the interviews reveal that home-based and small-scale wine production was known and practiced in Tosya in the past, they also show that wine production has largely been abandoned today due to economic reasons, urbanization, and changes in production habits. When the survey findings are evaluated generally, it can be said that the local people's perspective on vineyard tourism is largely positive. Participants agree that vineyard tourism will provide economic contributions, increase employment opportunities, revitalize regional tourism, and support cultural development. Furthermore, positive perceptions are dominant in social and environmental dimensions such as environmental awareness, environmental protection, and social interaction. Tosya's gastronomy tourism potential is not limited to Tosya rice alone; when the district's viticulture culture and traditional grape-based production habits are considered together, a multi-dimensional gastronomic destination identity can be created. Furthermore, the perception that vineyard tourism will create negative impacts such as environmental pollution, traffic congestion, economic inequality, high cost of living, or moral decay is low. This indicates that the local population views vineyard tourism as a sustainable and beneficial type of tourism. However, the research results also show that social sensitivities emerge in the aspects of vineyard tourism related to wine production and wine tasting. Participants' opinions are more divided, especially regarding wine tasting areas and vineyards. This reveals that the region's cultural structure, traditional values, and social norms can influence perceptions of vineyard tourism. In conclusion, it can be said that the general approach of the local population towards vineyard tourism is supportive; however, it is important to consider cultural sensitivities in wine-based tourism applications.